

พัฒนาการและงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ประวัติและพัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ในปี 2497 เซอร์ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Sir Charl's Darvin) ผู้เชี่ยวชาญขององค์การยูเนสโกได้เสนอรายงานต่อรัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ให้ทำการรวมมหาวิทยาลัยทุกแห่งในกรุงเทพฯ เข้าด้วยกันจัดตั้งขึ้นเป็น "มหาวิทยาลัยกรุงเทพ" ข้อเสนอดังกล่าวนำไปสู่การจัดตั้งสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติในปี 2499 (โพยม วรรณศิริ 2522 : 19) โดยให้สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติมีหน้าที่วางแผนพิจารณาและควบคุมหลักสูตรการศึกษาในมหาวิทยาลัย

1. พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502

ต่อมาในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติได้นำ "อุดมการณ์แห่งการพัฒนา" เป็นเงื่อนไขในการกำหนดนโยบายทางการเมือง ตลอดจนมีความคิดเห็นว่าการพัฒนาประเทศจะสำเร็จไปได้ด้วยดีต้องอาศัยกำลังเงินและกำลังคน ดังนั้นจึงได้ริเริ่มจัดตั้งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และสภาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อช่วยพัฒนาให้เกิดกำลังเงินและกำลังคนมาใช้พัฒนาประเทศ (ประยูร ศรีประสาธน์ 2510 : 12) สำหรับสภาการศึกษาแห่งชาติมีส่วนราชการคือ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยราชการหนึ่งในสำนักนายกรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2502 และให้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2502 โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ออนกิจการของสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติมาร่วมไว้ในสภาการศึกษาแห่งชาติด้วย (ราชกิจจานุเบกษา 2502 : 4) สำหรับเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษามีดังนี้คือ

"เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2502 ได้โอนกิจการของสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติมารวมไว้ในสภาการศึกษาแห่งชาติ แต่กฎหมายที่บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้บัญญัติควบคุมเฉพาะในส่วนกิจการของมหาวิทยาลัยเท่านั้น เพื่อให้การศึกษาของชาติอยู่ในระดับที่มีมาตรฐานยิ่งขึ้น สมควรให้มีการควบคุมกิจการศึกษาโดยทั่วไปของชาติด้วย จึงจำเป็นต้องยกเลิกพระราชบัญญัติสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ พ.ศ. 2499 และปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยกรณีเสียใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว" (ราชกิจจานุเบกษา 2502 : 2)

อำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษาแห่งชาติที่ระบุไว้ในมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502 มีดังต่อไปนี้คือ

1. พิจารณาปรับปรุงการวางแผนและโครงการการศึกษาแห่งชาติให้เหมาะสมแก่กาลสมัย และให้สอดคล้องกับแผนการ เศรษฐกิจและการปกครอง
2. พิจารณาปัญหาต่าง ๆ ในทางการศึกษาและเสนอวิธีการแก้ไข
3. พิจารณารายงานการศึกษา และวิจัยผลงานประจำปี
4. พิจารณาโครงการหาทุนบำรุงการศึกษา และเสนอคณะรัฐบาลเพื่อให้ได้มาซึ่งทุนการศึกษาระดับต่าง ๆ ตามความจำเป็น
5. พิจารณางบประมาณประจำปีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
6. พิจารณาการจัดตั้งยุบรวม และเลิกล้มคณะหรือแผนกวิชาในมหาวิทยาลัย
7. อนุมัติการจัดตั้ง ยุบรวม และเลิกล้มคณะหรือแผนกวิชาในมหาวิทยาลัย
8. พิจารณาให้ความเห็นชอบการวางหลักสูตรในมหาวิทยาลัย (ราชกิจจานุเบกษา 2502 : 6-8)

กรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติขณะนั้นประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน อธิการบดีของมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่น ๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 3) รวมจำนวนกรรมการทั้งสิ้น 79 คน (ประยูร ศรีประสาธน์ 2510 : 13)

ที่ปรึกษาของสภาการศึกษาแห่งชาติประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นที่ปรึกษา 5 ท่าน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
(ประยูร ศรีประสาธน์ 2510 : 14)

สภาการศึกษาแห่งชาติได้มีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันอังคารที่ 8 กันยายน 2502 ซึ่ง
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีสมัยนั้นเป็นประธานสภาการศึกษาแห่งชาติได้กล่าวมีใจความ
โดยย่อว่ารัฐพึงถือว่าการศึกษามีความสำคัญเป็นอันดับแรกในกิจการของรัฐ คณะปฏิวัติก็ได้ยึดเอา
แผนการศึกษาเป็น เรื่องสำคัญ ฉะนั้นเพื่อปฏิบัติให้สมบูรณ์ตามพระราชโองการและตามนโยบายของรัฐ
จึงได้สร้างสรรค์สภาการศึกษาแห่งชาติอย่างใหญ่ขึ้นให้สมกับที่สภาการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก
ของกิจการของรัฐ เพื่อร่วมกันวางแผนและโครงการการศึกษาและพิจารณาแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
ทางด้านการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 4) และในการ
ประชุมครั้งนั้นที่ประชุมได้พิจารณาว่าเนื่องจากคณะกรรมการสภาการศึกษา มีขนาดใหญ่โต
ไม่สามารถจะเรียกประชุมได้บ่อย ที่ประชุมสภาการศึกษาจึงแก้ปัญหาเพื่อมิให้การดำเนินงานของ
สภาการศึกษาฯ ชักช้าลง ดังนั้นจึงแบ่งกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ร่วมกับคณะกรรมการโดย
ตำแหน่งและที่ปรึกษาบางท่านออกเป็นกรรมการสาขาต่าง ๆ 4 สาขา คือ

1. คณะกรรมการวิจัย ประกอบด้วยกรรมการรวม 20 ท่าน มีหน้าที่พิจารณาปัญหา
ต่าง ๆ ในทางการศึกษาและเสนอวิธีแก้ไข รวมทั้งพิจารณารายงานการศึกษาและวิจัยผลงาน
ประจำปี
2. คณะกรรมการหาทุน ประกอบด้วยกรรมการรวม 19 ท่าน มีหน้าที่พิจารณาวาง
โครงการหาทุนบำรุงการศึกษาและเสนอแนะรัฐบาลให้ให้มาซึ่งทุนเพื่อการศึกษาระดับต่าง ๆ
ตามความจำเป็น
3. คณะกรรมการมหาวิทยาลัยฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยกรรมการ 23 ท่าน มีหน้าที่
จัดตั้ง ยุบรวมและเลิกสัมมนาวิทยาลัย
4. คณะกรรมการมหาวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วยกรรมการ 24 ท่าน มีหน้าที่
พิจารณาและให้ความเห็นชอบการวางหลักสูตรขึ้นในมหาวิทยาลัย (ประยูร ศรีประสาธน์
2510 : 10) นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติอีกชุดหนึ่งประกอบด้วย
เลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติและบุคคลอื่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 9 คนเป็นกรรมการ
มีอำนาจหน้าที่ตามที่สภาการศึกษาแห่งชาติมอบหมาย ซึ่งในการประชุมครั้งแรกของสภาการศึกษา
ได้มอบอำนาจให้กรรมการบริหารสภาการศึกษาฯ ดังนี้

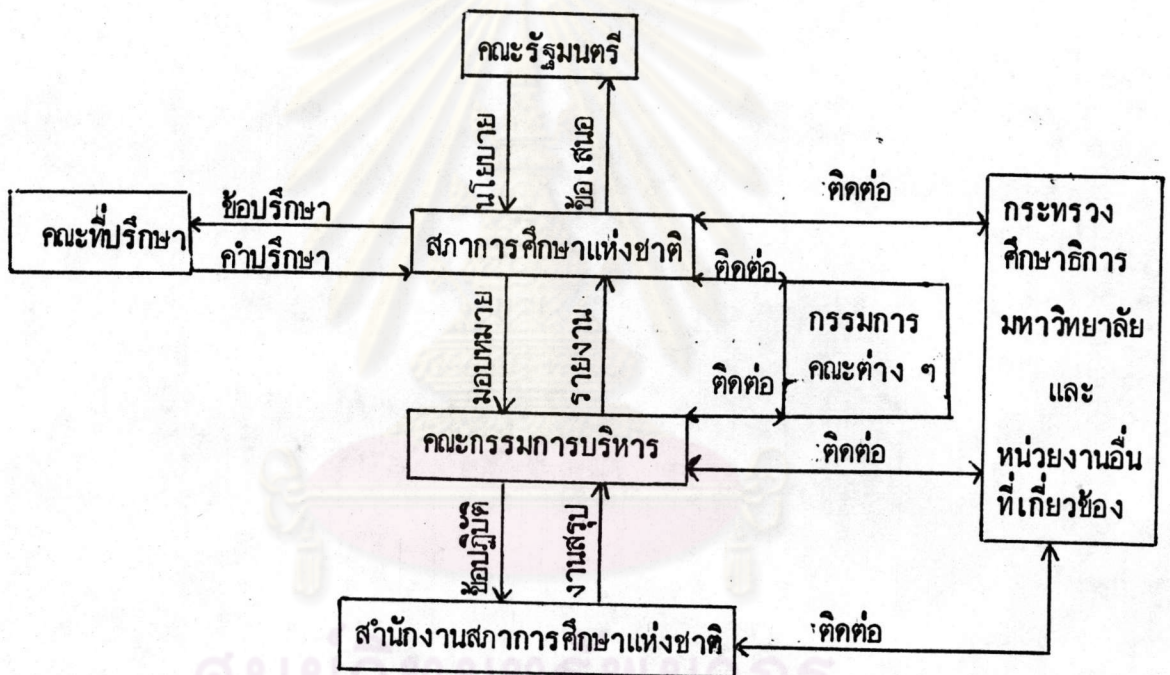
1. พิจารณาปรับปรุงและวางแผนโครงการการศึกษาแห่งชาติให้เหมาะสมแก่กาลสมัย และให้สอดคล้องกับแผนการ เศรษฐกิจและการปกครอง
2. พิจารณางบประมาณประจำปีของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แล้วแจ้งให้สภาการศึกษาทราบ
3. วางระเบียบปฏิบัติงานของสภาการศึกษาแห่งชาติ
4. พิจารณาและอนุมัติงานของสภาการศึกษาแห่งชาติ
5. มอบหมายเรื่องให้คณะกรรมการต่าง ๆ พิจารณาตามรายงานและติดตามผล
6. ประสานงานคณะกรรมการต่าง ๆ
7. มีหน้าที่เป็นกรรมการวางแผนเศรษฐกิจประจำสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อประสานงานกับสภาพฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ (รายงานการประชุมของสภาการศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1/2502)

คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติที่ได้มีการแต่งตั้งกันใหม่ ในวาระต่อ ๆ มานั้นส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคล จนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง กรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติวาระสุดท้าย เมื่อเดือนมีนาคม 2509 จึงได้มีการพิจารณาแต่งตั้ง กรรมการชุดใหม่ทั้งหมด โดยลดจำนวนกรรมการที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งลงให้เหลือเพียง 50 ท่าน และนายรัฐมนตรี ประธานสภาการศึกษาแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของที่ประชุมสภาการศึกษา แห่งชาติครั้งที่ 1/2509 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2509 ได้มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจ คำเนินการและกำกับทำให้เป็นไปตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502 และเมื่อกรรมการบริหารได้ปฏิบัติอย่างไรแล้วให้เสนอข้อที่ประชุมสภาการศึกษา แห่งชาติเพื่อทราบและได้แบ่งกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติออกเป็น 3 สาขา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยสมาชิก 21 ท่าน มีหน้าที่พิจารณา ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับอุดมศึกษา และหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 10 อนุ 5,6,7 และ 8 ของพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502 และพิจารณาปัญหาอื่น ๆ
2. คณะกรรมการระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา ประกอบด้วยสมาชิก 17 ท่าน มีหน้าที่พิจารณาปัญหาการศึกษาต่าง ๆ ในระดับที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา
3. คณะกรรมการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาอื่น ๆ ประกอบด้วยสมาชิก 18 ท่าน มีหน้าที่ตามมาตรา 10 อนุ 2 และ 3 และพิจารณาปัญหาอื่นเกี่ยวกับการศึกษาด้วย (สำนักงาน สภาการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป. : 19)

ในการดำเนินงานคณะกรรมการแต่ละชุดจะรับหน้าที่พิจารณางานในความรับผิดชอบของตนแล้วเสนอให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาอีกทีหนึ่ง หลังจากนั้นจึงเสนอให้ที่ประชุมสภาการศึกษา พิจารณาลงมติเป็นขั้นสุดท้ายเพื่อนำไปปฏิบัติ ยกเว้นบางเรื่องที่ถูกหมายบ่งอำนาจไว้ว่าให้สภาการศึกษาเสนอความเห็นไปยังคณะรัฐมนตรี ซึ่งตามพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ได้แก่ หน้าที่ตามข้อ 1 - 6 ในมาตรา 10 ในการดำเนินงานอาจแสดงเป็นแผนผังได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์การดำเนินงานของสภาการศึกษาแห่งชาติ

(ประยูร ศรีประสาธน์ 2510 : 18)

2. พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512

ต่อมาในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2511 ได้มีมติให้สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติเสนอร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนต่อคณะรัฐมนตรี (จุลสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ธันวาคม 2526 - มกราคม 2527) กัวยพิจารณาเห็นว่าควรให้เอกชนได้เข้ามามีบทบาทช่วยรัฐจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วย วันที่ 10 กันยายน 2511 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนที่

สภาการศึกษาแห่งชาติเสนอ จากสาเหตุดังกล่าวประกอบกับการตระหนักถึงสภาพการที่เปลี่ยนแปลง
 สภาการศึกษาแห่งชาติเห็นว่าพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502 มีข้อบกพร่อง
 หลายประการ เป็นผลให้การดำเนินงานไม่ครอบคลุมการศึกษาทุกระดับ จึงเสนอให้มีการแก้ไข
 พระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อกำหนดหน้าที่ของสภาการศึกษาแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่มิใช่มุ่งดำเนินงาน
 เกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ให้เพิ่มหน้าที่ให้ครอบคลุมถึงงานในหน้าที่ตามร่าง
 พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และ
 หน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการศูนย์ประสานงานการวิจัยการศึกษาด้วย ในที่สุดร่างพระราชบัญญัติ
 สภาการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่จึงได้รับอนุมัติจากสภาพร้อมกับพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน เมื่อ
 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2512 และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2512
 (วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, สิงหาคม 2514) เรียกว่า พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2512

พระราชบัญญัติฉบับปรับปรุงแก้ไขใหม่นี้ ได้ระบุให้สภาการศึกษาแห่งชาติมีหน้าที่พิจารณา
 ข้อ เสนอคำแนะนำหรือความเห็นของสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติที่เสนอตามพระราชบัญญัติ
 หรือปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสภาการศึกษาแห่งชาติ และมีหน้าที่เสนอ
 ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีในกิจการ เกี่ยวกับการศึกษาตามที่คณะรัฐมนตรีหรือ
 นายกรัฐมนตรีขอให้พิจารณาและในกรณีที่หาข้อสรุปว่าในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว สภาการศึกษา
 แห่งชาติจะมอบหมายให้คณะกรรมการบริหาร เป็นผู้กระทำการแทนก็ได้

ในส่วนของสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุหน้าที่ไว้ในมาตรา 10 ของ
 พระราชบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาวะทางการศึกษา เพื่อวางแผนการศึกษาของชาติและ
 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
2. พิจารณาและประสานโครงการและแผนงานการศึกษาทุกระดับของกระทรวง
 ทบวง กรม องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
 ที่ได้วางไว้
3. ติดตามการปฏิบัติตามโครงการและแผนงานการศึกษา ประมวลรายงานการศึกษา
 และวิเคราะห์ผลงานประจำปีตามโครงการการศึกษาของกระทรวง ทบวง กรม องค์การบริหาร
 ส่วนจังหวัด และเทศบาล เพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา

4. ร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติในการพิจารณาและจัดทำ ข้อเสนอเกี่ยวกับงบประมาณการศึกษาประจำปีของกระทรวง ทบวง กรม องค์การบริหารส่วน จังหวัด และเทศบาล
5. ดำเนินงานอันจำเป็นร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล พิจารณาโครงการหาทุนบำรุงการศึกษา รวมทั้งการขอความช่วยเหลือและกู้ยืมเงิน หรือทรัพย์สินอื่น เพื่อใช้ในการศึกษาตามโครงการพัฒนาการศึกษา
6. วิจัยและส่งเสริมการวิจัยการศึกษาทุกระดับ เพื่อเสนอวิธีการแก้ปัญหาและ ปรับปรุงการศึกษาให้ก้าวหน้า
7. พิจารณาและ เสนอการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา เพื่อให้ ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
8. พิจารณาการให้ความเห็นชอบหลักสูตรของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่ เป็นของรัฐหรือของเอกชน
9. พิจารณาการเสนอการจัดตั้ง ยุบรวม ปรับปรุง และเลิกมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน อุดมศึกษาที่เป็นของรัฐ
10. พิจารณานุมัติการจัดตั้ง ยุบรวม และเลิกคณะภาควิชา หรือส่วนงานที่เรียกชื่อ อย่างอื่นในมหาวิทยาลัยหรือในสถาบันอุดมศึกษา
11. ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
12. ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ วิทยาลัยเอกชนตามกฎหมาย ว่าด้วยวิทยาลัยเอกชน
13. ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานให้บริการ เกี่ยวกับการศึกษาแก่หน่วยงานอื่น ๆ

(วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ, สิงหาคม 2514 : 42-43)

โดยสรุปพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 นอกจากความแตกต่างใน รายละเอียดบางประการจากพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2502 แล้ว มีประเด็นหลักที่แตกต่างกันคือ พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2512 ได้เพิ่มงานในส่วนของการศึกษาเอกชน และได้ให้ความสำคัญแก่ การศึกษาระดับอื่นยิ่งขึ้นนอกเหนือจากระดับอุดมศึกษา ส่วนหน้าที่ของสภาการศึกษาแห่งชาติ มี 2 ประเด็นหลัก คือ พิจารณาข้อเสนอของสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาด้าน การศึกษาแก่คณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรี

3. พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2515

จนกระทั่ง พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติซึ่งมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าได้ ออกประกาศการปรับปรุงส่วนราชการ มีผลให้มีการจัดแบ่งกรมหรือสำนักงานในกระทรวง ทบวง กรม และให้มีการ เปลี่ยนชื่อบางหน่วยงานใหม่ ในครั้งนั้นสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจึงได้ เปลี่ยนชื่อเป็น "สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ" (ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 พ.ศ. 2514) ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี และให้โอนหน้าที่ความรับผิดชอบในส่วนของวิทยาลัย เอกชนไปขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 217 พ.ศ. 2515) อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ยังเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 ทุกประการ ต่อมาในหลายปีเดียวกันนั้น คณะปฏิวัติได้ออกประกาศอีกฉบับหนึ่งให้โอนอำนาจ หน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาไป เป็นของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ (ประกาศ คณะปฏิวัติฉบับที่ 320 พ.ศ. 2519)

ดังนั้นเมื่อประมวลสาระสำคัญของประกาศคณะปฏิวัติฉบับต่าง ๆ ที่ส่งผลโดยตรง มาถึงงานในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และเมื่อเอามาเทียบกับ พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 แล้ว หน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติลดลงจากเดิม กล่าวคือ ตัดหน้าที่ตามข้อ 8, 9, 10, 11 และ 12 ของ พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 ออก กล่าวคือตัดหน้าที่ในส่วนของวิทยาลัย เอกชนและการบริหารงานมหาวิทยาลัยออกนั่นเอง

4. พระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2521

ครั้งล่าสุดคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ โดยให้เหตุผลว่าเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ระบบโครงสร้าง ตลอดจนกำหนดบทบาทใหม่ให้เอื้อต่อ สภาพข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของการ เปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และ การปกครองของประเทศ (จุลสารการศึกษา, เมษายน 2522) วันที่ 31 ธันวาคม 2521 จึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2521 (ราชกิจจานุเบกษา 2521 : 19-26) มีผลให้เปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ จากที่มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานและมีกรรมการอื่น ๆ อีกรวม 70 คน มาเป็นกรรมการ 17 คน มีรองนายกรัฐมนตรี

ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้คือ

1. เสนอแนะและให้ความเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี
2. เสนอผลการปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่ใหม่เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนด
แนวนโยบายการศึกษาของรัฐบาล
3. พิจารณากำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และ
ขอเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แล้วนำความเห็นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีในกิจการ เกี่ยวกับการศึกษาตามที่นายกรัฐมนตรี
ขอให้พิจารณา
5. จัดให้มีการประสานงานระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกับ
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งในด้านการจัดทำโครงการพัฒนา แผนงานและในด้าน
การปฏิบัติงานตามแผน
6. กำกับและติดตามการดำเนินงานการศึกษาให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แล้วทำความเห็นเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว
(ราชกิจจานุเบกษา 2521 : 19-22)

และกำหนดหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

1. สืบรวจ ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยสภาวะทางการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ
โรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเสนอแนะจุดมุ่งหมาย นโยบายการศึกษา วางแผน
การศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ
2. พิจารณาและประสานโครงการพัฒนาและแผนงานการศึกษาทุกระดับและประเภท
ของกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงาน
ส่วนท้องถิ่นอื่น ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
3. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาของ
กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงาน
ส่วนท้องถิ่นอื่น

4. พิจารณาและจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับงบประมาณการศึกษาประจำปีของกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นอื่น โดยประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
5. คำเนิงานอันจำเป็นร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นอื่น ในการนำทรัพยากรมาอุดหนุนการศึกษา รวมทั้งการขอความช่วยเหลือและกู้ยืมเงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อใช้ในการศึกษาตามโครงการพัฒนา การศึกษา
6. วิจัยและส่งเสริมการวิจัยการศึกษาทุกระดับประเภทและสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา เพื่อเสนอวิธีการแก้ไขอุปสรรคและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้า
7. พิจารณาและกำหนดหลักการ เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาและมาตรฐานทั่วไปของ การศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
8. ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานและให้บริการ เกี่ยวกับการศึกษาแก่หน่วยงานอื่น ๆ
9. ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
10. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ราชกิจจานุเบกษา 2521 : 23-25)

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ ให้นมบทบาทและอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติในด้าน การเสนอแนะนโยบาย จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผน ตลอดจนวิจัยและประเมินผลการศึกษาของชาติ

โดยสรุปสำนักงานฯ มีพัฒนาการที่สำคัญเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้คือ

พ.ศ. 2502 มีพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2502 กำหนดหน้าที่หลัก ให้สำนักงานฯ ดำเนินการวางแผน วิจัย พิจารณาหลักสูตร และการจัดตั้ง ยุบรวมคณะ สาขาวิชา ในมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2512 มีพระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512 พระราชบัญญัติ ฉบับนี้กำหนดให้หน้าที่ของสำนักงานฯ ขยายไปสู่การศึกษาทุกระดับรวมทั้งการศึกษาเอกชนด้วย

พ.ศ. 2515 คณะปฏิวัติได้โอนหน้าที่ความรับผิดชอบในส่วนของวิทยาลัยเอกชนไปขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโอนอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปเป็นของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ส่วนอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ให้คงเดิม และเปลี่ยนชื่อจากสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2521 มีพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2521 กำหนดให้สำนักงานฯ รับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการศึกษาของชาติทุกระดับและประเภทการศึกษา ตลอดจนวิจัยและประเมินผลการศึกษาของชาติ

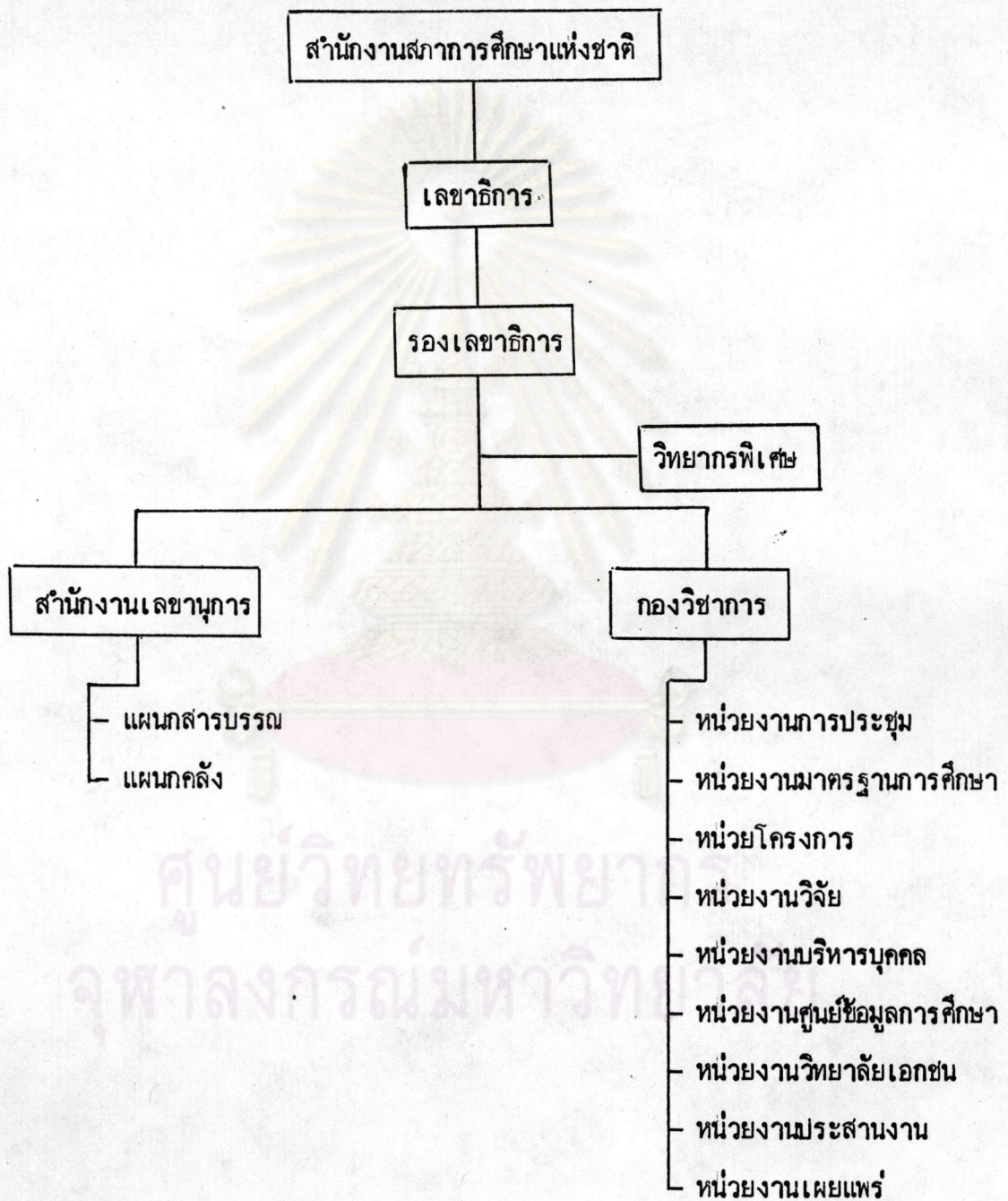
การแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติซึ่งจัดตั้งขึ้นเป็นศูนย์ปฏิบัติงานของสภาการศึกษาแห่งชาตินั้น ให้เป็นผู้ดำเนินงานด้านวิชาการ การประสานงานและการจัดตั้งที่ทำการประชุมให้แก่คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยสภาการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนเข้าร่วมกับคณะกรรมการของหน่วยงานอื่น ๆ ในการพิจารณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในงานที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการ โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 10 หน่วยงานด้วยกัน ดังนี้

1. สำนักงานเลขานุการกรม
2. หน่วยงานการประชุม
3. หน่วยงานมาตรฐานการศึกษา
4. หน่วยโครงการ
5. หน่วยงานวิจัย
6. หน่วยงานบริหารบุคคล (ข้าราชการมหาวิทยาลัย)
7. หน่วยงานศูนย์ข้อมูลการศึกษา
8. หน่วยงานวิทยาลัยเอกชน
9. หน่วยงานประสานงาน
10. หน่วยงานเผยแพร่การศึกษาระดับอุดมศึกษา (วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ,

ซึ่งแสดงได้ดังแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 การแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2503 - 2515

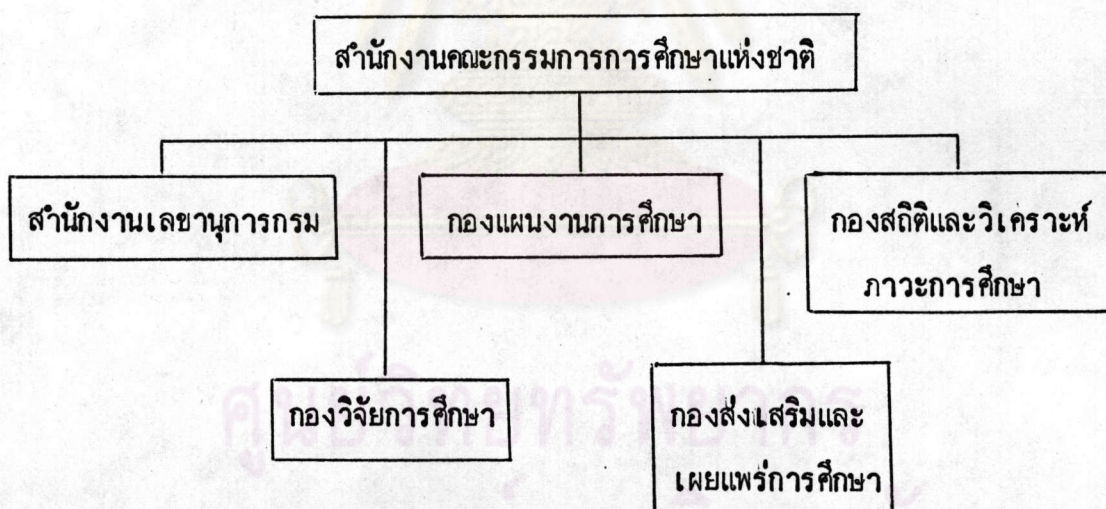

ต่อมาได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 257 พ.ศ. 2515 ให้ยกเลิกการแบ่งส่วนราชการสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติแบบเดิม แล้วให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรีขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

1. กองแผนงานการศึกษา
2. กองวิจัยการศึกษา
3. กองสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา
4. กองส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา
5. สำนักงานเลขานุการกรม (ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 257, 2515)

แสดงได้ด้วยแผนภูมิที่ 4 ดังนี้

แผนภูมิที่ 4 การแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2515 - 2527

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ได้มีคำสั่งสำนักงานฯ ให้ตั้งศูนย์พัฒนานโยบายการศึกษาเป็นการภายในเพื่อดำเนินการ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษา ซึ่งเป็นงานเร่งด่วนและศูนย์พัฒนาโยบายการศึกษานี้ต่อมาได้ดำเนินงานที่เกี่ยวกับนโยบายการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

การแบ่งส่วนราชการตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 257 ได้ใช้มาจนกระทั่ง พ.ศ. 2526 ก็ได้มีโครงการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงานฯ ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างเดิมขาดส่วน

ราชการที่จะรับผิดชอบงานอันเป็นหน้าที่และมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น (แผนอัตรากำล้าง 3 ปี ปิงประมาณ 2529 - 2531) โดยในแผนอัตรากำล้าง 3 ปี ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ เดิม ดังนี้

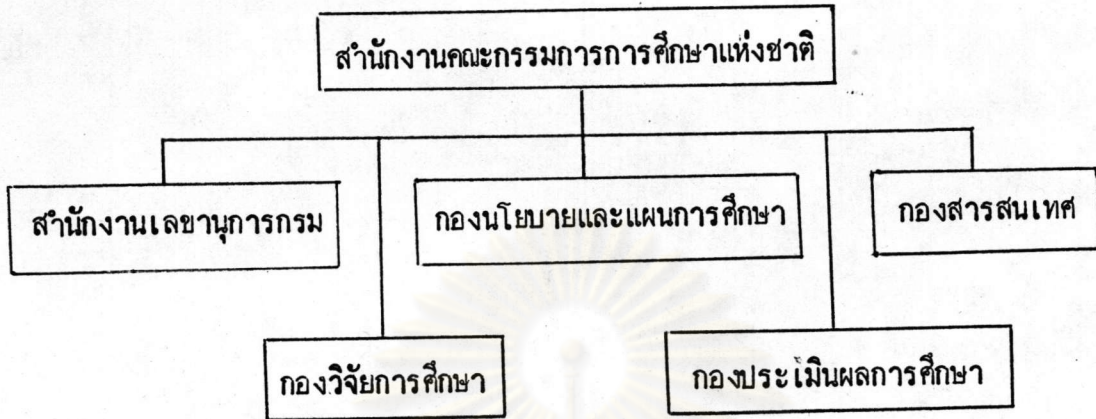
1. โครงสร้างการจัดส่วนราชการปัจจุบันไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติสำนักงานฯ พ.ศ. 2521 เช่น ขาดส่วนที่รับผิดชอบงาน ประเมินผลการศึกษา อันเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง
2. งานบางอย่างมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีส่วนที่รับผิดชอบโดยตรงและ ชัดเจนมากขึ้น เช่น งานระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนการศึกษา
3. การแบ่งส่วนราชการ เดิมไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของการทำงานนั้น ๆ เช่น งานนโยบายกับแผนงานเดิมแยกจากกัน เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาแผนและนโยบายให้มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการปรับปรุงส่วนราชการ เป็นการภายในใหม่ เป็นผลให้การแบ่ง ส่วนราชการในสำนักงานฯ ประกอบไปด้วย 5 กอง ดังนี้คือ

1. สำนักงานเลขานุการกรม
2. กองนโยบายและแผนการศึกษา
3. กองสารนิเทศ
4. กองวิจัยการศึกษา
5. กองประเมินผลการศึกษา

และได้ประกาศให้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานฯ เป็น 5 กองดังกล่าวข้างต้นอย่างเป็นทางการ ในปี พ.ศ. 2527 ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 การแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2527 - ปัจจุบัน

หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับกองในสํานักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (แผนอัตรากำลัง 3 ปี ปีงบประมาณ 2529 - 2531) มีดังนี้

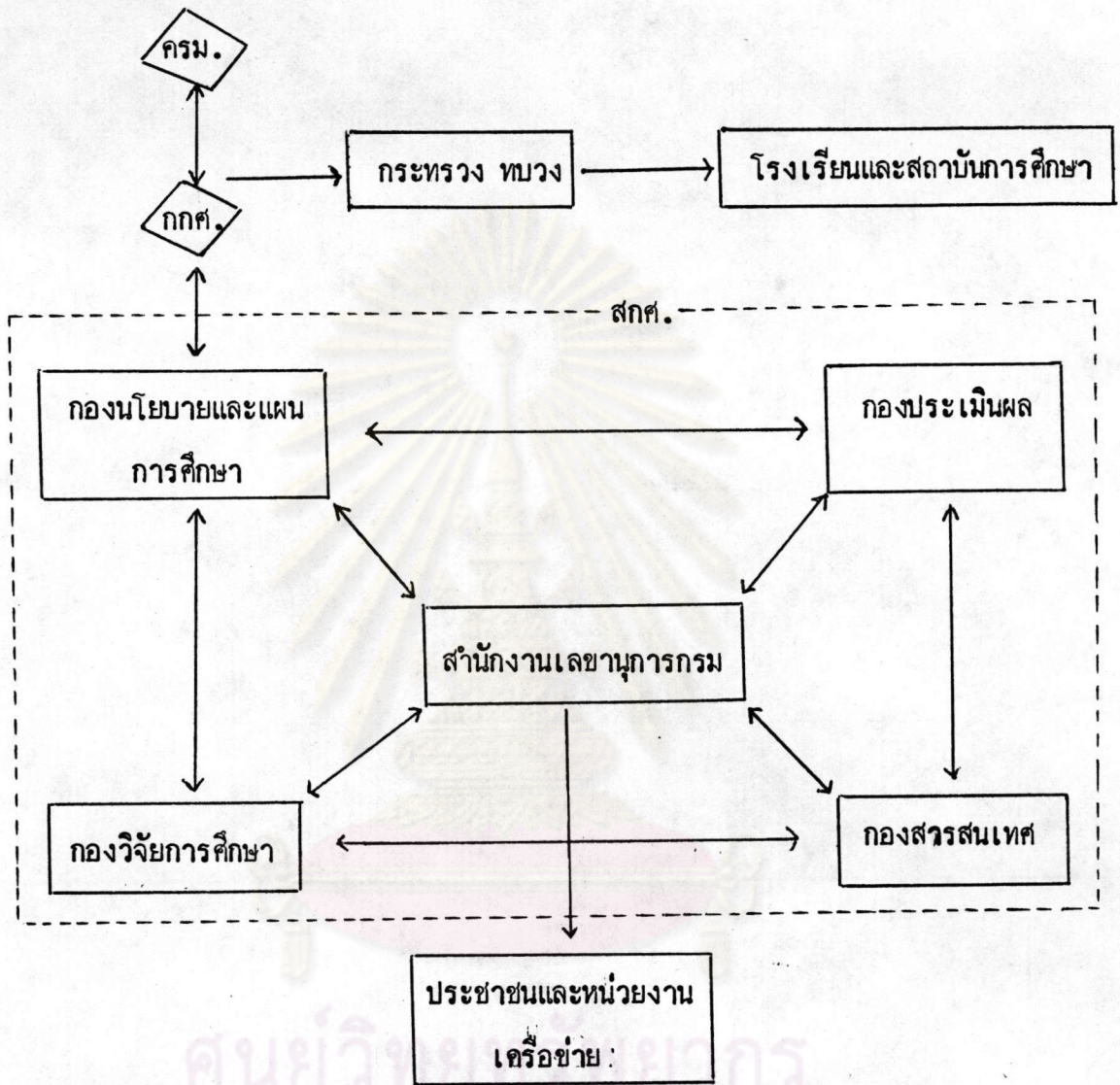
1. สํานักงานเลขาธิการกรม มีหน้าที่รับผิดชอบงานทั่วไปของสํานักงานฯ อันประกอบด้วย งานบริหารทั่วไป งานสารบรรณ งานการเจ้าหน้าที่ งานคลังบัญชีและพัสดุ และงานอื่นใดที่มีได้กำหนดให้อยู่ในกองอื่น
2. กองวิจัยการศึกษา มีหน้าที่ศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุ ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ เพื่อพัฒนารูปแบบ ระบบหลักการหรือทฤษฎีใหม่ ๆ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนานโยบายและวางแผนการศึกษาเชิงปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหในการพัฒนาการศึกษา ตลอดจนพัฒนาและส่งเสริมวิธีการวิจัยการศึกษา และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งให้บริการแก่ส่วนราชการและสถาบันต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่หลักการปฏิบัติทางการศึกษา
3. กองนโยบายและแผนการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบายการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนการประสานและติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีการนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังรับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาระดมสรรพกำลัง การขอความช่วยเหลือ และการกู้ยืมเงินเพื่อพัฒนาการศึกษา งานพัฒนาการ เทคนิคและวิธีการพัฒนานโยบายและแผนการศึกษา และงานประชุมคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4. กองประเมินผลการศึกษา มีหน้าที่ประเมินผลแผนงานและโครงการการศึกษาต่างๆ และพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับประกอบการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายการวางแผนการจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ และการบริหารการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเสมอภาคและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่พัฒนารูปแบบและเทคนิคการประเมินผล เพื่อให้มีเครื่องมือและวิธีการ ประเมินผลแผนงานและโครงการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสม

5. กองสารสนเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบในการสำรวจ รวบรวมศึกษาวิเคราะห์ ประมวลผล จัดทำสารสนเทศ ให้บริการเผยแพร่และประสานงานข้อมูลทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คังแผนภูมิที่ 6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างกองต่าง ๆ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

- กกศ. หมายถึง คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- สกศ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ◇ หมายถึง วินิจฉัยสั่งการ
- หมายถึง ปฏิบัติ

งานบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำหรับงานบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จะได้กล่าวถึง วุฒิ สาขา ของบุคลากร การสรรหา การพัฒนา และการย้ายโอนลาออก ของบุคลากร เนื่องจาก ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมีผลกระทบต่อคุณภาพของบุคลากรขององค์การ ในทันทีจะได้ กล่าวถึงสภาพความเป็นไปและกล่าวถึงข้อมูลตัวเลขต่าง ๆ ส่วนการวิเคราะห์จะได้กล่าวถึงใน บทต่อไป

1. วุฒิ สาขา ของบุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำหรับวุฒิและสาขาของบุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จะได้กล่าวถึงในปีล่าสุดเพียงปีเดียวด้วยข้อจำกัดของข้อมูลดังต่อไปนี้

ในปี พ.ศ. 2529 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีบุคลากรทั้งสิ้น จำนวน 217 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้บริหารและนักวิชาการจำนวน 142 คน ที่เหลือ 75 คน เป็น เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป อธิการ พนักงานพิมพ์ดีด และพนักงานบริการอื่น ๆ

ผู้บริหารและนักวิชาการจำนวน 142 คนดังกล่าว เป็นผู้ที่มีวุฒิทางด้านการศึกษา 93 คน หรือร้อยละ 65.5 ที่เหลืออีก 49 คน หรือร้อยละ 34.5 มีวุฒิทางด้านอื่น ๆ ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ 15 คน หรือร้อยละ 10.5 อักษรศาสตร์ 11 คน หรือร้อยละ 7.7 วิทยาศาสตร์และรัฐศาสตร์สาขาละ 5 คน สังคมวิทยา 4 คน และสาขาอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา 9 คน

ในจำนวนผู้ที่มีวุฒิทางด้านการศึกษา เป็นผู้ที่มีวุฒิทางด้านการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ หลักสูตรและการสอน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา แนนเวว โสตทัศนศึกษา ฯลฯ เป็นจำนวนถึง 47 คน หรือร้อยละ 50.5 ของผู้ที่มีวุฒิทางด้านการศึกษา รองลงมาได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิทางด้านการศึกษาวิจัยและวัดผลการศึกษากันจำนวน 16 คน หรือร้อยละ 17 ผู้ที่มีวุฒิทางด้านบริหาร การศึกษา 15 คน หรือร้อยละ 16 ด้านสถิติ 11 คน หรือร้อยละ 12 ด้านการศึกษาเปรียบเทียบ 2 คน หรือร้อยละ 2 และด้านวางแผนและด้านนโยบายสาขาละ 1 คน หรือร้อยละ 4

ในจำนวนผู้บริหารและนักวิชาการทั้ง 142 คนดังกล่าว เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาเอก 15 คน หรือร้อยละ 10.5 วุฒิปริญญาโท 76 คน หรือร้อยละ 53.5 และวุฒิปริญญาตรี 51 คน หรือร้อยละ 36 ผู้ที่มีวุฒิปริญญาเอกทุกคนจบสาขาทางการศึกษาทั้งหมด ดังตารางที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 จำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางวิชาการ พ.ศ. 2529 จำแนกตามวุฒิและสาขา

วุฒิ สาขา	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	รวม
นโยบาย		1		1
วางแผน		1		1
การศึกษาเปรียบเทียบ	2	-		2
บริหารการศึกษา	3	11	1	15
วิจัยและวัดผลการศึกษา	2	14	-	16
สถิติ	1	10	-	11
การศึกษาด้านอื่น ๆ *	7	25	15	47
สังคมวิทยา		2	2	4
เศรษฐศาสตร์		4	11	15
ประชากรศึกษา		5	-	5
บริหารรัฐกิจ, รัฐศาสตร์		2	3	5
อักษรศาสตร์		-	11	11
อื่น ๆ **		1	8	9
รวม	15	76	51	142

* การศึกษาด้านอื่น ๆ หมายถึง สาขาวิชาที่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ หลักสูตรและการสอน ศึกษาศาสตร์ อุดมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาพิเศษ ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา เน้นแนว โสทัดศนศึกษา บรรณารักษ์ ฯลฯ

** อื่น ๆ หมายถึง สาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ นิติศาสตร์ สื่อสารมวลชน ธุรกิจ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ที่มา : ฝ่ายบุคลากร สำนักงานเลขาธิการกรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2. การสรรหามุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การสรรหามุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเหมือนกับ การสรรหามุคลากรของหน่วยราชการอื่น ๆ โดยทั่วไป กล่าวคือใช้ระบบคุณธรรมด้วยการสอบ แข่งขัน ทั้งโดยสำนักงานฯ จัดสอบเองและผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นอกจากวิธีการสอบยังรับโอนผู้ที่เป็นข้าราชการอยู่แล้วจากหน่วยงานอื่น ๆ อีกวิธีการหนึ่งด้วย

ในจำนวนมุคลากรทั้งสิ้น 217 คน ที่มีอยู่ในปี พ.ศ. 2529 เมื่อคืบจากประวัติ การรับราชการแล้ว เป็นมุคลากรที่รับเข้าด้วยวิธีการสอบแข่งขัน ซึ่งจัดสอบโดยสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และจัดสอบผ่านสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จำนวน 174 คน หรือร้อยละ 80 บุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นบุคคลที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการรับ ราชการจากที่อื่น ๆ มาก่อน และที่เหลืออีก 43 คน หรือร้อยละ 20 เป็นมุคลากรที่รับเข้าด้วย วิธีการโอนซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการรับราชการจากที่อื่น ๆ มาแล้ว ในจำนวน 43 คนนี้ เป็นผู้ที่มิวุฒิต่างทางการศึกษา 30 คน ทุกคนมีประสบการณ์ด้านการศึกษาเป็นประสบการณ์ด้าน การสอน 29 คน ประสบการณ์ด้านการนิเทศ 1 คน มีวุฒิต่างอื่น ๆ 8 คน มีประสบการณ์ด้าน การสอน 2 คน ประสบการณ์ด้านอื่น ๆ 6 คน ดังตารางที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 วุฒิและประสบการณ์ของบุคลากรที่รับเข้าด้วยการโอน ปี พ.ศ. 2529

	จำนวนข้าราชการ	รับเข้าด้วย การโอน	วุฒิและประสบการณ์ของผู้โอน		
			วุฒิทาง การศึกษา	ประสบการณ์ ด้านการสอน	วุฒิและประสบการณ์ด้านอื่น
ฝ่ายบริหาร	8	2	2	2	ไม่มีข้อมูล
สำนักงานเลขาธิการกรม	37	3	-	-	ไม่มีข้อมูล 3 คน
กองวิจัยการศึกษา	43	10	9	9	ไม่มีข้อมูล 1 คน
กองนโยบายและแผนการศึกษา	44	12	7	7	วุฒิทางสังคมศาสตร์ มีประสบการณ์การสอน 2 คน วุฒิทางเศรษฐศาสตร์ มีประสบการณ์ด้านอื่น 2 คน ไม่มีข้อมูล 1 คน
กองประเมินผลการศึกษา	41	5	5	5	วุฒิทางการศึกษา มีประสบการณ์การนิเทศ 1 คน
กองสารสนเทศ	44	11	7	7	วุฒิทางสังคมศาสตร์ มีประสบการณ์ด้านอื่น 2 คน วุฒิทางสถิติ มีประสบการณ์เกี่ยวกับสถิติ 2 คน
รวม	217	43	30	30	

ที่มา : ฝ่ายบุคลากร สำนักงานเลขาธิการกรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

3. การพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ในอดีตที่ผ่านมาไม่พบว่ามีแผนหรือทิศทางในการพัฒนาบุคลากรที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่อย่างไรก็ตาม จนเมื่อปี พ.ศ. 2526 เมื่อมีโครงการพัฒนาระบบการวางแผนและบริหารการศึกษา เกิดขึ้น จึงมีแผนพัฒนาบุคลากรขึ้นอย่างจริงจัง แผนพัฒนาบุคลากรฉบับนี้มุ่งพัฒนาบุคลากร ด้านต่าง ๆ และทำให้มีการส่งข้าราชการ ไปศึกษาและฝึกอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

ศึกษาต่อ

ติดตามและประเมินผลโครงการ	ระดับปริญญาเอก	1 คน
เศรษฐศาสตร์การศึกษา	ระดับปริญญาเอก	1 คน

ฝึกอบรม

การพัฒนาและวางแผนการศึกษา	3 คน
การวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย	1 คน
การประเมินผล	1 คน
ระบบสารสนเทศและการจัดทำข้อมูล	11 คน
วัดผลและการสุ่มตัวอย่าง	24 คน
การพัฒนาและวางแผนการศึกษา (ในประเทศ)	35 คน
การวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย (ในประเทศ)	26 คน

อย่างไรก็ตามแม้ในอดีตจะไม่มีแผนในการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ปรากฏไว้ แต่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติก็ได้มีการพัฒนาบุคลากรอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้ด้วยการให้ศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือการพัฒนาด้วยการฝึกอบรมทั้งส่งไปฝึกอบรมต่างประเทศ หรือฝึกอบรมในประเทศ และจัดฝึกอบรมเอง และพัฒนาด้วยการส่งไปปฏิบัติงานต่างประเทศ

สำหรับการพัฒนาบุคลากรด้วยการให้ศึกษาต่อนั้นถ้าเป็นการศึกษาต่อในประเทศ มักเกิดขึ้นจากเจตนาของข้าราชการผู้นั้นเองที่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ส่วนการส่งไปศึกษาต่างประเทศมักเกิดขึ้นจากความต้องการของสำนักงานฯ รายละเอียดของการศึกษาต่อ ฝึกอบรมและปฏิบัติงาน มีดังต่อไปนี้คือ

ช่วงปี พ.ศ. 2509 - 2514 มีข้าราชการศึกษาต่อรวมทั้งสิ้น 12 คน
(ในประเทศ 1 คน ต่างประเทศ 11 คน) เป็นการศึกษาในระดับปริญญาโท 7 คน ชั้นสูง 4 คน
(ต่างประเทศทั้งหมด) ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี 1 คน (ต่างประเทศ) ส่งข้าราชการไปฝึก
อบรม 7 คน และส่งไปปฏิบัติงาน 2 คน

สาขาที่ไปศึกษาต่อมีดังต่อไปนี้คือ วางแผนและบริหารการศึกษา 5 คน วิทยาการ
ศึกษา 5 คน การศึกษาอื่น ๆ 1 คน และสาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา 1 คน ฝึกอบรมสาขา
การวางแผนและบริหารการศึกษา 5 คน

ช่วงปี พ.ศ. 2515 - 2519 นับเป็นช่วงที่มีการส่งข้าราชการไปศึกษาต่อมาก
ที่สุด กล่าวคือ มีผู้ลาศึกษาต่อทั้งสิ้น 19 คน (ในประเทศ 6 คน ต่างประเทศ 13 คน) เป็น
การศึกษาในระดับปริญญาเอก 8 คน (ต่างประเทศทั้งหมด) ศึกษาต่อระดับปริญญาโท 5 คน
(ในประเทศ 3 คน ต่างประเทศ 2 คน) ศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 3 คน
(ต่างประเทศทั้งหมด) และศึกษาต่อระดับปริญญาตรี 3 คน (ในประเทศทั้งหมด) และส่ง
ข้าราชการไปฝึกอบรม 11 คน

สาขาที่ไปศึกษามีดังต่อไปนี้คือ สาขาวางแผนและบริหารการศึกษา 6 คน
วัดผลและประเมินผลการศึกษา 1 คน วิทยาการศึกษา 2 คน สถิติการศึกษา 1 คน การศึกษาอื่น ๆ
4 คน เศรษฐศาสตร์ 2 คน สังคมศาสตร์ 2 คน สาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา 1 คน ส่ง
ข้าราชการไปฝึกอบรมตามสาขาดังต่อไปนี้คือ วางแผนและบริหารการศึกษา 4 คน การพัฒนา
เด็กเล็ก 3 คน อบรมภาษาอังกฤษ 2 คน สถิติและวิทยาการศึกษาและสาขาสังคมวิทยา สาขาละ
1 คน

ช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2524 ส่งข้าราชการไปศึกษาต่อรวมทั้งสิ้น 6 คน
(ในประเทศ 3 คน ต่างประเทศ 3 คน) เป็นการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท 5 คน
(ในประเทศ 3 คน ต่างประเทศ 2 คน) ศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 1 คน
(ต่างประเทศ) ส่งข้าราชการไปฝึกอบรม 16 คน และส่งไปปฏิบัติงาน 5 คน

สาขาที่ไปศึกษาต่อมีดังต่อไปนี้คือ วิทยาการศึกษา 2 คน นโยบาย 1 คน
วางแผนและบริหารการศึกษา 1 คน สถิติการศึกษา 1 คน การศึกษาอื่น ๆ 1 คน ส่งไปฝึกอบรม

สาขาการวางแผนและบริหารการศึกษา 6 คน สังคมวิทยา 3 คน สถิติและวิจัยการศึกษา
การพัฒนาเด็กเล็ก และภาษาอังกฤษ สาขาละ 2 คน และสาขาการศึกษาและการพัฒนา 1 คน
สาขาที่ไปปฏิบัติงานให้แก่ การประเมินผลการศึกษา 3 คน วางแผนและวิจัยและการศึกษาเอกชน
ด้านละ 1 คน

ช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2529 ศึกษาต่อรวมทั้งสิ้น 12 คน (ในประเทศ 7 คน
ต่างประเทศ 5 คน) เป็นการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก 5 คน (ในประเทศ 1 คน
ต่างประเทศ 4 คน) ศึกษาต่อระดับปริญญาโท 7 คน (ในประเทศ 6 คน ต่างประเทศ 1 คน)
ฝึกอบรม 29 คน และปฏิบัติงาน 14 คน

สาขาที่ศึกษาต่อมีดังต่อไปนี้คือ สาขานโยบาย 1 คน สาขาวางแผนและบริหาร
การศึกษา 2 คน สาขาวิชาผลและประเมินผลการศึกษา 2 คน สาขาการศึกษาอื่น ๆ 4 คน
สาขาเศรษฐศาสตร์ 2 คน สาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา 1 คน ฝึกอบรมด้านสารสนเทศ 9 คน
ด้านวางแผนและบริหารการศึกษา 6 คน ด้านการศึกษาอื่น ๆ 6 คน ด้านการพัฒนาเด็กเล็ก
3 คน ด้านการประเมินผลการศึกษา 2 คน และด้านนโยบาย สังคมวิทยาและภาษาอังกฤษด้านละ
1 คน ไปปฏิบัติงานด้านการศึกษาปฐมวัยและนอกระบบ 7 คน ด้านการประเมินผลการศึกษา 3 คน
และด้านอื่น ๆ 4 คน

นอกจากจะมีการพัฒนาบุคลากรที่ตั้งใจไว้แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติยังมีการพัฒนาบุคลากรด้วยการส่งไปฝึกอบรมตามหน่วยงานและมหาวิทยาลัยภายในประเทศ
อย่างสม่ำเสมอ มีการจัดฝึกโดยเป็นหน่วยงานดำเนินการฝึกอบรมเอง นอกจากนั้นยังมีการเชิญ
วิทยากรผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาบรรยายที่สำนักงานฯ ด้วยอีกวิธีหนึ่ง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การพัฒนาบุคลากรที่ช่วยการให้คำปรึกษาในเขตพื้นที่และต่างประเทศ จำนวนตามสาขาวิชาและวุฒิ ช่วง พ.ศ. 2509 - 2514 2515 - 2519 2520 - 2524 และ 2525 - 2529

สาขาวิชา	2509 - 2514				2515 - 2519				2520 - 2524				2525 - 2529				รวม
	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ปริญญาตรี	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ปริญญาตรี	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ปริญญาตรี	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตรชั้นสูง	ปริญญาตรี	
ไม่ระบุเขต	-	1	-	-	8	3	-	3	-	3	-	-	1	6	-	-	17
วางแผนและบริหารการศึกษา						1								1			2
วัดผลการศึกษา													1				1
วิจัยการศึกษา						1				2							3
สถิติการศึกษา						1				1							2
การศึกษาอื่น ๆ								2						3			5
เศรษฐศาสตร์														1			1
อื่น ๆ		1						1						1			3
ต่างประเทศ	-	6	4	1	8	2	3	-	-	2	1	-	4	1	-	-	32
นโยบาย										1				1			2
วางแผนและบริหารการศึกษา						3	2			1			1				12
วัดผลและประเมินผลการศึกษา						1							1				2
วิจัยการศึกษา			4	1	1												6
การศึกษาอื่น ๆ		1				1	1				1		1				5
เศรษฐศาสตร์					1	1							1				3
สังคมศาสตร์						2											2
รวม		12				19				6			12				49

ที่มา : ฝ่ายบุคลากร สำนักงานเลขาธิการกรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ตารางที่ 6 การพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมจำแนกตามสาขาวิชา ช่วง พ.ศ. 2509 - 2514
2515 - 2519 2520 - 2524 และ 2525 - 2529

สาขาวิชา	2509 - 2514	2515 - 2519	2520 - 2524	2525 - 2529
นโยบาย				1
การศึกษาและการพัฒนา			1	
การวางแผนและการบริหาร	5	4	6	6
การประเมินผลการศึกษา				2
สถิติและวิจัยการศึกษา		1	2	
สารสนเทศ				9
การพัฒนาเด็กเล็ก			2	3
การศึกษาอื่น ๆ		3		6
สังคมวิทยา		1	3	1
ภาษาอังกฤษ	2	2	2	1
รวม	7	11	16	29

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 การพัฒนาบุคลากรด้วยการส่งไปปฏิบัติงานต่างประเทศจำแนกตามสาขาวิชา ช่วง

พ.ศ. 2509 - 2514 2515 - 2519 2520 - 2524 และ 2525 - 2529

สาขาวิชา	2509 - 2514	2515 - 2519	2520 - 2524	2525 - 2529
บริหารการศึกษา	2			
วางแผนและวิจัย			1	
การศึกษาเอกชน			1	
การประเมินผลการศึกษา			3	
สารสนเทศ				3
การศึกษาปฐมวัยและนอกระบบ				7
อื่น ๆ				4
รวม	2	-	5	14

ที่มา : ฝ่ายบุคลากร สำนักงานเลขาธิการกรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4. การย้ายโอน ลาออก ของบุคลากร

จำนวนบุคลากรของสำนักงานฯ ที่ย้ายโอนลาออก นับว่ามีปริมาณค่อนข้างสูง กล่าวคือ ในช่วงปี 2511 - 2514 ย้ายโอนลาออก 21 คน ช่วงปี 2515 - 2519 ย้ายโอนลาออก 43 คน ช่วงปี 2520 - 2524 ย้ายโอนลาออก 82 คน และช่วงปี 2525 - 2529 ย้ายโอนลาออก 16 คน ในช่วงปี 2520 - 2524 นับเป็นช่วงที่สำนักงานฯ ต้องสูญเสียบุคลากรมากที่สุด คือ เป็นจำนวน 87 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีวุฒิปริญญาโท 27 คน และปริญญาเอกถึง 9 คน และในช่วง 19 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2511 - 2529 สำนักงานฯ ต้องสูญเสียบุคลากรไปทั้งสิ้น 167 คน เป็นวุฒิปริญญาโท 56 คน และปริญญาเอก 14 คน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนข้าราชการที่ย้าย โอน ลาออก จำแนกตามวุฒิและระดับ

ปี พ.ศ.	จำนวน ย้าย โอน ลาออก	วุฒิ					ระดับชั้น				
		ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก	ไม่ระบุ	ช ₁ -ช ₃	ช ₄ -ช ₅	ช ₆	ช ₇	ไม่ระบุ
2511 - 2514	21	10	8	3	-	-	8	7	6	-	-
2515 - 2519	43	9	11	22	1	-	8	16	17	2	-
2520 - 2524	87	13	33	27	9	5	33	40	5	2	7
2525 - 2529	16	3	5	4	4	-	3	6	5	2	-
รวม	167	35	57	56	14	5	52	69	33	6	7

ที่มา : ฝ่ายบุคลากร สำนักงานเลขาธิการกรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2521
(แผนอัตรากำล้าง 3 ปี, ปีงบประมาณ 2529 - 2531)

ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ได้กำหนดให้สำนักงานฯ รับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการศึกษาของชาติในทุกๆ ระดับและประเภทการศึกษา ลักษณะของหน่วยงานมีฐานะเป็น สำนักนโยบายและแผนทางด้านการศึกษาของประเทศ งานที่รับผิดชอบแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. แผนการศึกษาแห่งชาติ คือ แนวนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระยะยาว ที่ระบุนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ระบบการศึกษา อายุของผู้เข้ารับการศึกษาในแต่ละระดับ และแนวการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
2. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ คือแนวทางในการจัดการศึกษาในช่วงระยะของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยจะนำหลักการสำคัญ ๆ ที่มีในแผนการศึกษาแห่งชาติ มาจัดทำเป็นโครงการบรรจุในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
3. นโยบายเฉพาะเรื่อง เป็นเรื่องนโยบายการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า หรือปัญหาเร่งด่วน ที่รัฐบาลมุ่งประสงค์จะแก้ไขปรับปรุง การดำเนินงานในลักษณะนี้จะจัดทำเป็น นโยบาย และแผนการดำเนินงานตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ลักษณะของแผนงานประเภทนี้ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษา แนวนโยบายการจัดการศึกษาเอกชนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แนวนโยบายการจัดการศึกษา การอุดหนุนค่าธรรมเนียมการเรียนของ สถานศึกษาเอกชนสายสามัญ ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา แนวนโยบายเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนสองกลุ่ม อายุ ฯลฯ

1. การดำเนินงานทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวข้างต้นมีกระบวนการดังนี้ (แผนอัตรากำล้าง 3 ปี ปีงบประมาณ 2529 - 2531)

1.1 กระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จะศึกษาวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาไทย ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการศึกษาและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประมวลความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จากนั้นจะวิเคราะห์สภาพปัญหา ความคิดเห็นและความต้องการในการจัดการศึกษา แล้วจึงจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น ขั้นตอนต่อไปจะวิเคราะห์ผลเสีย แล้วปรับปรุงร่างแผนการศึกษา

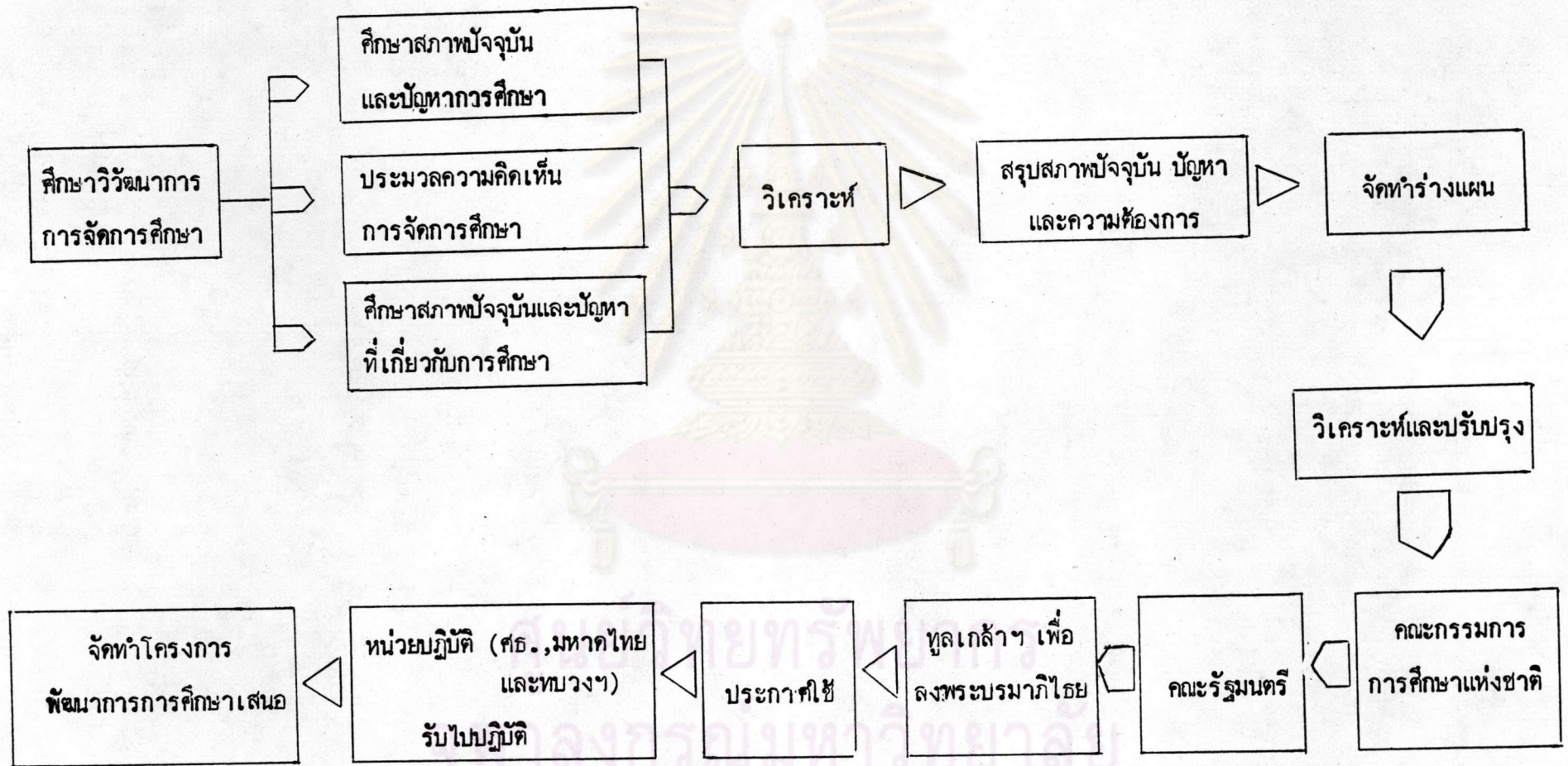
แห่งชาติให้เหมาะสม การดำเนินงานดังกล่าวจัดทำโดยการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย
ผู้ทรงคุณวุฒิและตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วจะเสนอให้คณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติ และนำขึ้นทูลเกล้า
ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นแผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป

แผนการศึกษาแห่งชาติเมื่อประกาศใช้แล้ว ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก็จะนำไปใช้เป็น
แนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาที่หน่วยงานตนรับผิดชอบ เป็นการปรับปรุงหลักสูตร
แบบเรียน แผนการดำเนินงานฯลฯ ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป
แผนงานปรับปรุงเหล่านี้ จะเสนอมาในรูปของโครงการพัฒนาการศึกษาที่จะเสนอบรรจุในแผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ

ภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะจัดทำมาตรการในการดำเนินงาน
ตามแผนการศึกษาแห่งชาติและดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษา
แห่งชาติต่อไป ดังแผนภูมิที่ 7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 7 แสดงขั้นตอนการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ

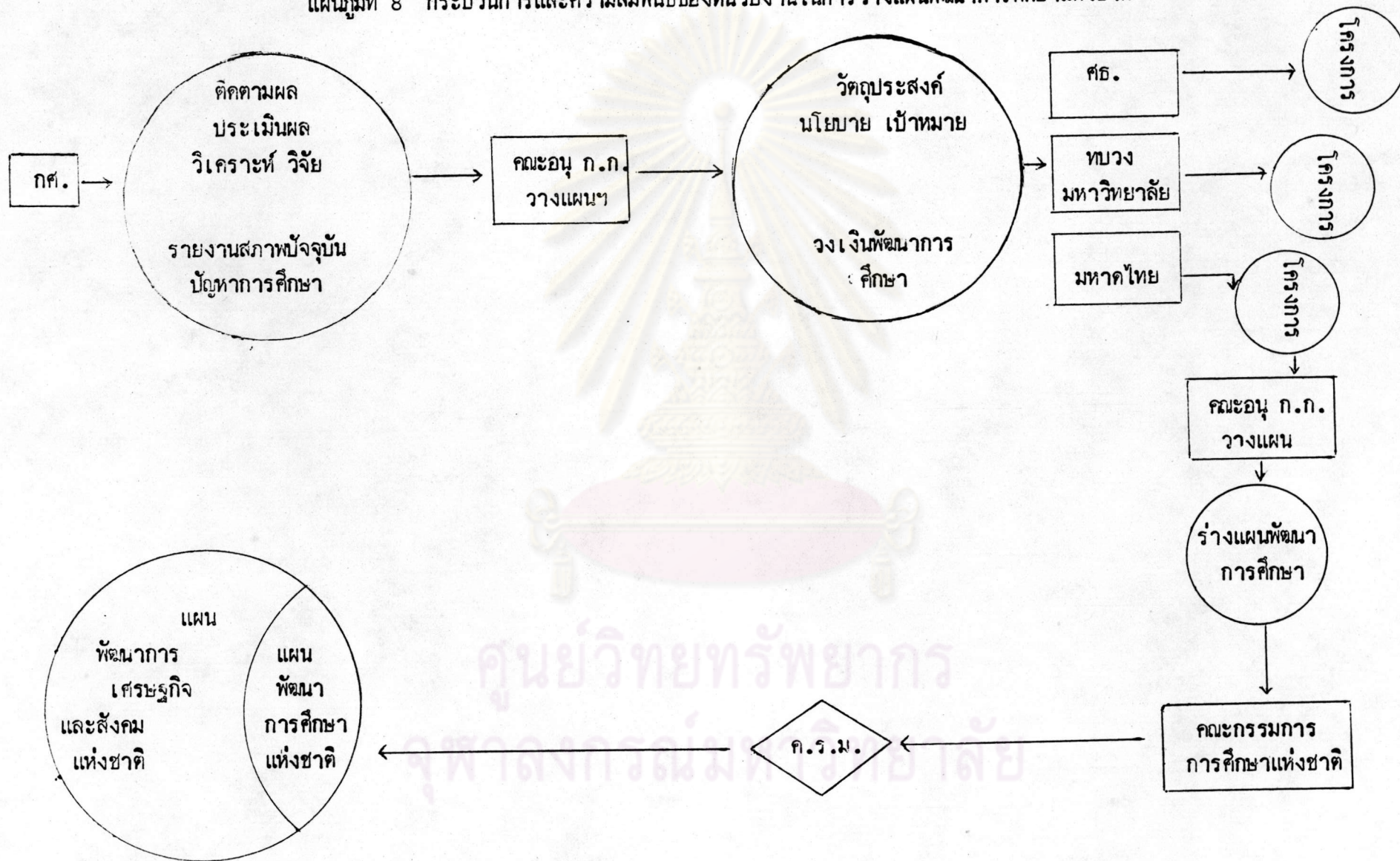
1.2 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะเป็นผู้จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานด้านการศึกษาทุกระดับและประเภท จากนั้นจะพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และวงเงินเบื้องต้นในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาของแผน ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นโยบายและวงเงินเบื้องต้นที่ทางคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดไว้

เมื่อได้วัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมายและวงเงินเบื้องต้นแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จะแจ้งไปยังหน่วยราชการที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภท ให้จัดทำโครงการเสนอให้พิจารณา กล่าวคือให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ฝึกหัดครู พลศึกษา ศิลปากร และการศึกษานอกโรงเรียนของส่วนราชการในสังกัด ส่วนทบวงมหาวิทยาลัยก็เสนอโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของส่วนราชการในสังกัดเช่นเดียวกัน

จากโครงการที่ส่วนราชการต่าง ๆ เสนอมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะนำมาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญ โดยจะเปรียบเทียบถึงความจำเป็นเร่งด่วน และผลตอบแทนที่จะได้รับตลอดจนการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของชาติในช่วงระยะเวลานั้น

เมื่อวิเคราะห์เสร็จแล้ว ก็จะนำโครงการที่เหมาะสมบรรจุเข้าไปในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป การดำเนินงานในขั้นนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ก็จะนำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเสนอให้คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป ดังแผนภูมิที่ 8

แผนภูมิที่ 8 กระบวนการและความสัมพันธ์ของหน่วยงานในการวางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

1.3 กระบวนการจัดทำนโยบายและแผนงานเฉพาะเรื่อง สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะจัดร่างนโยบายและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ตลอดจนผลดีผลเสียของแนวนโยบายในประเทศต่าง ๆ จนกว่าจะได้นโยบายที่เหมาะสม จากนั้นอาจกำหนดมาตรการการดำเนินงานตามแนวนโยบายที่กำหนดไว้ โดยจะวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียและความเป็นไปได้ของมาตรการแต่ละอย่างด้วย ในการทำงานมีหลายวิธีด้วยกัน เช่น อาจดำเนินการในรูปคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน หรือดำเนินการโดยนักวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยอาจมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขานั้น ๆ เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ

ร่างนโยบายและมาตรการดำเนินงานนี้ จะนำเสนอคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพิจารณา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป นโยบายและมาตรการการดำเนินงานที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ส่วนใดเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใด หน่วยงานนั้นก็จะรับไปปฏิบัติ และจะจัดทำเป็นโครงการพัฒนาการศึกษาเสนอเข้าในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติต่อไป และส่วนใดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะต้องดำเนินงานต่อหรือจัดร่างเป็นกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติก็จะดำเนินงานต่อ จนกว่าจะแล้วเสร็จหรือมีการประกาศใช้เป็นกฎหมาย

ผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำหรับผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะเสนอโดยสรุปเฉพาะผลงานสำคัญ โดยจะแบ่งช่วงระยะเวลาเป็น 4 ระยะดังนี้

- ระยะที่ 1 ช่วง พ.ศ. 2502 - 2511 คือตั้งแต่แรกตั้งสำนักงานฯ ถึงปีสุดท้ายของการใช้พระราชบัญญัติฉบับแรก
- ระยะที่ 2 ช่วง พ.ศ. 2512 - 2515 คือช่วงเวลาที่ใช้พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2512
- ระยะที่ 3 ช่วง พ.ศ. 2516 - 2520 คือช่วงเวลาตั้งแต่คณะปฏิวัติให้เปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ของสภาการศึกษา และให้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ระยะที่ 4 ช่วง พ.ศ. 2521 - 2529 คือช่วงเวลาที่ใช้พระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2521

1. ผลการปฏิบัติงานระยะที่ 1 พ.ศ. 2502 - 2511

1.1 กระจายการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปยังส่วนภูมิภาค

ในช่วง 10 ปีแรกของการจัดตั้งสำนักงานฯ นับได้ว่าเป็นยุคของการกระจายการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปยังส่วนภูมิภาค ปัญหาเฉพาะหน้าของประเทศในช่วงเวลานั้นคือ ประเทศยังขาดแคลนผู้มีความรู้ในระดับสูง ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะให้อุดมศึกษากระจายไปยังส่วนภูมิภาค ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2503 จึงมีมติให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขึ้นเพื่อพัฒนาการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยในภาคเหนือของประเทศไทยเป็นแห่งแรก หลังจากที่ให้มีมติคณะรัฐมนตรีแล้ว จึงได้เริ่มดำเนินงานวางโครงการดำเนินการเตรียมงานจัดตั้ง โดยในระยะแรกกระทรวงศึกษาธิการ เป็นเจ้าของเรื่อง และได้แต่งตั้งคณะกรรมการสำหรับตระเตรียมงานขึ้นหลายชุด จนถึงปี 2507 จึงได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เสร็จเรียบร้อยสามารถเปิดรับนักศึกษาได้ จึงได้โอนมาดำเนินการมหาวิทยาลัยมาใช้กับสำนักงานฯ โดยรับช่วงงานนี้ไปจนกระทั่งมีการจัดระเบียบและการแบ่งส่วนราชการของมหาวิทยาลัยเสร็จเรียบร้อย และโดยที่รัฐบาลมีความประสงค์จะให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ กล่าวคือ มีคณะวิชาทั้งด้าน สังคมวิทยา มนุษยวิทยา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและวิชาชีพ จึงมีโครงการที่จะให้เปิดคณะวิชาได้ถึง 8 คณะ ด้วยเหตุนี้สำนักงานฯ จึงได้รับมอบหมายเกี่ยวกับการ เปิดคณะวิชา การตั้งงบประมาณเพื่อให้การอุดหนุนการเตรียมอาจารย์ เจ้าหน้าที่และจำนวนนักศึกษา รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นนโยบายกระจายอุดมศึกษาไปยังส่วนภูมิภาคอีกโครงการหนึ่งของรัฐบาล ตามแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะในระยะแรกเพื่อผลิตบัณฑิตทางสาขาเกษตรกรรมและวิศวกรรม ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีความจำเป็นอันดับแรกตามความต้องการกำลังคนของประเทศ และมีความสัมพันธ์กับสภาพของท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ สำนักงานฯ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดตั้ง สถานที่ตั้ง งบประมาณในการจัดตั้ง การเปิดคณะวิชา การเตรียมอาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา และการขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

การจัดตั้งมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ซึ่งสำนักงานฯ มีบทบาทมากที่สุดคือ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อเดือนมิถุนายน 2508 ได้ลงมติ

เห็นชอบในหลักการให้ดำเนินการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย หลังจากนั้น คณะกรรมการระดับอุดมศึกษา และคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้เป็นผู้พิจารณาการจัดตั้งมหาวิทยาลัยภาคใต้ พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่อคณะรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังร่วมเป็นอนุกรรมการเพื่อการเตรียมงานหลายคณะ หลังจากที่ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเสร็จเรียบร้อยใน พ.ศ. 2511 สำนักงานฯ จึงได้พิจารณาอนุมัติการจัดตั้งคณะ แผนกวิชาต่าง ๆ

1.2 พัฒนาการอุดมศึกษา

นอกเหนือจากการมีบทบาทสำคัญในการกระจายการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไปยังส่วนภูมิภาคแล้ว สำนักงานฯ ยังมีบทบาทหน้าที่พิจารณาอนุมัติการจัดตั้งหรือขยายภาควิชา ซึ่งทำให้มหาวิทยาลัยส่วนกลางได้มีการขยายและจัดตั้งภาควิชาใหม่ขึ้นอีกหลายแห่ง นอกจากนี้ สำนักงานฯ ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2505 และใน พ.ศ. 2507 ได้จัดตั้งคณะกรรมการข้าราชการมหาวิทยาลัย (ก.ม.) เพื่อเป็นหน่วยบริหารงานบุคคลสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย การพัฒนาอุดมศึกษาที่มีผลอย่างมากต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ได้แก่

โครงการพัฒนามหาวิทยาลัย เป็นโครงการสืบเนื่องมาจากโครงการประสานงานบัณฑิตวิทยาลัย และโครงการวางแผนพัฒนากำลังคน สำหรับโครงการประสานงานบัณฑิตวิทยาลัยเป็นโครงการเพื่อปรับปรุงการศึกษาหลังปริญญาตรี ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (พลเอกเนตร เขมะโยธิน) ในฐานะประธานคณะกรรมการระดับอุดมศึกษาในขณะนั้นได้รับเชิญจากมูลนิธิร็อกกี้ เฟลเลอร์ ให้ไปดูงานการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ทางมูลนิธิจึงได้ส่ง ศาสตราจารย์ Moody E. Drior อดีตคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย North Western มาทำการสำรวจสภาพการศึกษาในประเทศไทย และได้เสนอรายงานเรื่องสภาพการศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ต่อมาใน พ.ศ. 2509 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานบัณฑิตวิทยาลัย โดยสำนักงานฯ ทำหน้าที่ประสานงานดังกล่าว การประสานงานบัณฑิตวิทยาลัยนี้ ยังเป็นการเริ่มต้นให้มีการวิจัยเพื่อการศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัย โดยให้มีการริเริ่มส่งอาจารย์ไปศึกษาเพิ่มเติม ณ ต่างประเทศ ส่วนโครงการวางแผนพัฒนากำลังคนนั้นสืบเนื่องมาจากนับตั้งแต่ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการศึกษาถึงความต้องการกำลังคนทั้งในปัจจุบันและอนาคตในการพัฒนาประเทศ

ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมจนได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือไทย-สหรัฐฯขึ้น และใน พ.ศ. 2506 ได้มีการเสนอรายงานเกี่ยวกับการประเมินผลความต้องการกำลังคน และเสนอแนะให้มีการวางแผนการศึกษาเพื่อสนองความต้องการกำลังคน ดังนั้นใน พ.ศ. จึงได้มีการทำสัญญาความร่วมมือระหว่างองค์การ เอ.ไอ.ที แห่งสหรัฐอเมริกา สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท จึงได้รับมอบหมายจากองค์การ เอ.ไอ.ที. ให้เป็นมหาวิทยาลัยอเมริกันที่เข้าร่วมโครงการนี้ หน่วยงานทั้งหมดนี้ได้ร่วมมือประสานงานกันทำการศึกษาสภาพการณ์ระดับมัธยมศึกษา และวางพื้นฐานสำหรับการวางแผนการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อไป โดยรัฐบาลไทยได้รับความร่วมมือจากองค์การ เอ.ไอ.ที. จัดส่งผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตทมาประจำสำนักงานวางแผน กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ

จากการที่มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตทได้ส่งที่ปรึกษาวิชาการมาร่วมงานวางแผนกำลังคน โดยการวางแผนการศึกษาระยะหนึ่งแล้ว ในที่สุดจึงได้มีการจัดทำรายงานอันเป็นข้อสนับสนุนข้อคิดเห็นของ Dr. Moody E. Drior ในเรื่องความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและร่วมมือในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พร้อมกันนี้ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยไม่เจริญถึงขีดน่าพอใจ คือ การขาดอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีวุฒิปริญญาโท และเอกเป็นจำนวนมาก และเมื่อคำนึงถึงการสร้างอาจารย์ระดับนี้ที่ทำได้ภายในประเทศไทย โดยการส่งอาจารย์ไปศึกษาเพิ่มเติม ณ ต่างประเทศแล้ว ต้องใช้เวลาอันไม่ทันต่อความต้องการของมหาวิทยาลัย และเป็นการทำให้ประเทศไทยไม่ได้รับยกย่องทัดเทียมมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ สำนักงานฯ จึงได้เสนอโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อผลิตอาจารย์ปริญญาโทและเอก โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ในที่สุดในปี พ.ศ. 2509 คณะรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนและเตรียมคนเพื่อพิจารณาหลักการของโครงการ และใน พ.ศ. 2510 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติอนุมัติโครงการและให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยมีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นราธิปพงศ์ประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรีขณะนั้นทรงเป็นประธาน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รับมอบหมายให้บริหารโครงการนี้

1.3 เปิดโอกาสให้เอกชนจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในระดับอุดมศึกษา

นอกจากการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐแล้ว สำนักงานฯ ยังได้ริเริ่มในการเปิดโอกาสให้เอกชนได้ เข้ามาร่วมรับภาระของรัฐในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ทั้งนี้ เพราะแต่เดิมเอกชนไม่สามารถเข้ามาจัดการศึกษาในระดับนี้ได้ เพราะแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ระบุให้เอกชนช่วยรัฐจัดการศึกษาได้ในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานนั้นต้องอาศัยการลงทุนอย่างมหาศาลทั้งในด้านกำลังคนและกำลังเงิน อย่างไรก็ตามในชวงระยะเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา ความต้องการให้รัฐขยายการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เพิ่มอย่างรวดเร็วเกินกว่าที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะรับไว้ได้ ดังนั้นในการประชุมสภาการศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1/2508 จึงได้มีการหยิบยกเรื่องการให้เอกชนช่วยรัฐจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้สภาการศึกษาแห่งชาติดำเนินการแก้ไขวางระเบียบข้อบังคับรวมทั้งปรับปรุงพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง และให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมวิทยาลัยเอกชน เพื่อให้การดำเนินการอนุมัติให้เอกชนจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปตามหลักการที่สมควรอันจะทำให้เอกชนได้มีแนวทางในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยให้มีมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา โดยสำนักงานฯ และกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกันพิจารณาในรายละเอียดต่าง ๆ และได้เสนอคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2510 เพื่อขออนุมัติในหลักการและแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ให้เอกชนช่วยรัฐจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา และดำเนินการร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนให้สอดคล้องกับหลักการที่วางไว้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการและอนุมัติตามที่เสนอ

1.4 จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 และโครงการศึกษา

2504 - 2509 และ 2510 - 2514

ในขั้นแรกเริ่มการจัดตั้งสำนักงานฯ ได้รับมอบหมายงานขั้นแรกจากคณะรัฐมนตรี คือ การร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ต่อจากคณะกรรมการปรับปรุงแผนการศึกษา ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าคณะปฏิวัติ ก่อนที่จะได้มีการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติ ในการร่างแผนฯ สภาการศึกษาแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารดำเนินการโดยพิจารณาจากแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 และเริ่มดำเนินการเมื่อเดือนกันยายน 2502 แล้วเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ 2503

นอกจากนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 สำนักงานฯ ได้จัดทำโครงการศึกษา พ.ศ. 2504 - 2509 ขึ้น และโดยที่การจัดการศึกษา

แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่จัดการศึกษาทั่วไป และสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่จัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังนั้น จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 2 ชุดคือ คณะกรรมการโครงการศึกษาทั่วไป มี ม.ล. ปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นประธานกรรมการ และคณะกรรมการโครงการมหาวิทยาลัยมีพื้นเอกหลวง วิจิตรวาทการ ประธานกรรมการมหาวิทยาลัยฝ่ายบริหารเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการ ทั้ง 2 ชุด มีการประชุมกันหลายครั้ง และครั้งสุดท้ายได้ร่วมประชุมกับสภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ และสำนักงบประมาณโครงการศึกษาดังกล่าวนี้อีก ได้กำหนดโครงการศึกษาทั่วไป ซึ่งมีโครงการย่อย ๑ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาด้านฝึกหัดครู ส่วนโครงการมหาวิทยาลัย มีโครงการย่อย ๑ เกี่ยวกับการปรับปรุงมาตรฐาน การเตรียมการตั้งคณะ หรือสถาบันที่จัดตั้งใหม่ และการวิจัยสำหรับผลในทางปฏิบัติแม้จะมีได้เป็นไปตามโครงการเหล่านี้ทั้งหมด เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องงบประมาณ แต่ประโยชน์ที่ได้จากการทำโครงการการศึกษานี้ คือทำให้สภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจได้ใช้เป็นแนวทาง ๑ รวมไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติของสภาพพัฒนาเศรษฐกิจเป็นครั้งแรก และต่อมา ในการจัดทำโครงการศึกษา พ.ศ. 2510 - 2514 ก็ได้มีการปรับปรุงวิธีการและกำหนดโครงการศึกษาให้เหมาะสม แนวทางสำคัญในการดำเนินงานให้เหมาะสมเพื่อให้การจัดการศึกษาได้เป็นไปโดยประหยัดและเกิดผลประโยชน์มากที่สุด โดยมุ่งเน้นการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ขึ้นประถมศึกษาคอนพลายเพื่อให้ได้สัดส่วนกับการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสนองความต้องการกำลังคนที่ได้รับการฝึกฝนในระดับกลาง ขยายการฝึกหัดครู และขยายมหาวิทยาลัยภูมิภาค ในการพิจารณาโครงการต่าง ๆ นี้ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติได้มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับ สำนักงานสภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ และผลจากการพิจารณาร่วมกันดังกล่าว จึงได้จัดทำเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2510 - 2514

2. ผลการปฏิบัติงานระยะที่ 2 พ.ศ. 2512 - 2515

2.1 มุ่งเน้นประถมศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

หลังจากที่ได้พัฒนาการอุดมศึกษาของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมากมาย สำนักงานฯ จึงได้หันมามุ่งเน้นการประถมศึกษา โดยคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาว่าการประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับเบื้องต้นที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ได้รับ สถิติข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีอยู่บ่อยและมักจะคลาดเคลื่อน ไม่ตรงกัน เพราะมีผู้รับผิดชอบอยู่หลายฝ่าย ก่อให้เกิดปัญหาแก่นักวิชาการและผู้บริหารในการ ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับนโยบายและวางแผน

ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวทางมูลนิธิฟอร์ด ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาทาง การศึกษามาระงับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอเอกสาร เรื่อง "Research for Education Planning for Thailand : Comments and Suggestions for the National Education Council" เอกสารดังกล่าวนี้เป็นรายงานเกี่ยวกับความ จำเป็นที่ห้องมีการวิจัยเพื่อวางแผนการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา และข้อเสนอ เพื่อ พัฒนางานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยชี้ให้เห็นถึงความไม่เสมอภาค ในโอกาสทางการศึกษาระหว่างเด็กในเมืองและชนบท และเน้นถึงปัญหาการศึกษาในระดับ ประถมศึกษาในชนบท ซึ่งปรากฏว่ายังมีเด็กที่เรียนตกชั้นเป็นจำนวนมากและออกกลางคันในอัตราสูง อันเนื่องมาจากการขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน นักเรียนมี อุปสรรคในเรื่องของภาษาและการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับสภาพของ ห้องถิ่น ข้อเสนอแนะที่สำคัญในรายงานดังกล่าวคือ การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ การให้การอุดหนุนทางด้านงบประมาณให้มากขึ้น และการจัดหลักสูตรการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น

ด้วยสาเหตุนี้สำนักงานฯ จึงได้ริเริ่มงานวิจัยการศึกษาอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก คือ โครงการวิจัยและวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาชั้น เพื่อสร้างความ เสมอภาคของโอกาสที่จะได้รับการศึกษา โดยเป็นงานวิจัยร่วมระหว่างกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากมูลนิธิฟอร์ดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการ และร่วม ดำเนินการวางแผนการวิจัยดังกล่าว โครงการนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2515 จนเสร็จสิ้นโครงการ พ.ศ. 2518 นับได้ว่า โครงการนี้มีผลในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานฯ ในการริเริ่มดำเนินงานวิจัยทางการศึกษาเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นยังมีผลต่อการประถมศึกษา ของประเทศ โดยให้นำผลวิจัยมาพิจารณาเมื่อมีการดำเนินงานเพื่อปฏิรูปการศึกษาในระยะต่อมา

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519)

สำนักงานฯ ได้มีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) ที่ถือว่าการพัฒนาการศึกษาเป็นการพัฒนาด้านหนึ่งที่มีความสำคัญควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยใน พ.ศ. 2514 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) การจัดทำแผนฉบับนี้ได้เน้นหนักไปในด้านการขยายและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการแก้ปัญหาการศึกษาแคลนครูในห้องถิ่นห่างไกล และทุรกันดาร การปรับปรุงและขยายการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นโดยลดความสูญเสียค่าทางการศึกษา และระดับประถมศึกษาตอนปลายโดยการ เน้นหนักในอาชีพที่ประกอบในส่วนภูมิภาค

3. ผลการปฏิบัติงานระยะที่ 3 พ.ศ. 2516 - 2520

3.1 การปฏิรูปการศึกษา

การเรียกร้องใน พ.ศ. 2516 ของนิสิตนักศึกษา นักการศึกษา นักวิชาการ และนักการเมือง ที่เห็นการณ์ไกลให้มีส่วนมีเสียงในการปกครองประเทศ และต้องการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาบุคคลและพัฒนาสังคม ทำให้รัฐบาลในสมัยของ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2517 โดยมี นายสิปพนนท์ เกตุทัต เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในสมัยนั้นเป็นประธาน คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนวทางการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนและลักษณะอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระบอบประชาธิปไตย คณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 รายงานดังกล่าวนี้นับเป็นแนวทางใหม่ของการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมไทย แม้ว่าข้อเสนอแนะทั้งหมดในเอกสารมิได้ถูกนำมาปฏิบัติด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความพร้อมเพรียงในการยอมรับ การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาจะทำก่อนการกระจายอำนาจการบริหารประเทศได้หรือไม่ ฯลฯ แต่รายงานดังกล่าวก็ใช้เป็นเอกสารตำราในวงวิชาการระดับสูงอย่างกว้างขวาง เป็นเอกสารพื้นฐานในการพิจารณาร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 และใช้เป็นหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524)

ในช่วงการดำเนินงานวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษานั้น สำนักงานฯ ได้มีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินการอันมีผลให้มีการระดมความคิดทางการศึกษาอย่างขนานใหญ่ในวงการศึกษาของไทย โดยในระยะแรกเริ่มได้เป็นศูนย์กลางในการรวบรวม ประมวล และวิเคราะห์ข้อมูล ข้อคิดเห็นจากนักวิชาการ วงการวิจัย วงการสื่อมวลชนและวงการปฏิบัติการจากส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ส่งรายงานของคณะกรรมการ วางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพิจารณาคำเนินการโดยให้กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาก่อน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ประชาบาล

เพื่อเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นผลสำเร็จ รัฐบาลโดยมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2518 เพื่อรับผิดชอบในการวางแผนการเปลี่ยนแปลง และพิจารณาโดยละเอียดเกี่ยวกับระบบบริหารการศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษา แต่เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอยู่เสมอ จึงมีผลให้คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาต้องหมดสภาพไปพร้อมกับคณะรัฐมนตรี

อย่างไรก็ตามในช่วงที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานฯ ได้มีบทบาทโดยทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการซึ่งจัดตั้งรวม 8 คณะ เพื่อจัดทำรายงานของกรรมการปฏิรูปที่นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีรวม 9 ฉบับ โดยจัดให้มีการประชุมครั้งสำคัญ ณ จังหวัดชลบุรี ในระหว่างวันที่ 16 - 18 กรกฎาคม 2519 เพื่อพิจารณารายงานของคณะอนุกรรมการทุกคณะเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี นอกจากนั้น สำนักงานฯ ยังได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษา ทั้งผู้บริหารและนักวิชาการทั้งในส่วนกลางและต่างจังหวัด รวมทั้งข้าราชการฝ่ายปกครอง สมาชิกสภาจังหวัด สภาเทศบาล สื่อมวลชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสมาชิกว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อเสนอในการปฏิรูประบบบริหารงานการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการนำเอาความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนการปฏิรูปการศึกษา

3.2 จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)

จากการเรียกร้องของนักวิชาการ นักการศึกษา และนิสิตนักศึกษาให้มีการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ให้สำนักงานฯ พิจารณา คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่า การที่จะกำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการจัดการศึกษานั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ควรที่จะเชิญบุคคลทั้งในวงการศึกษาและนอกวงศึกษามาร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ที่ประชุมจึงได้มีมติให้จัดสัมมนาเรื่องแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น ผลจากการสัมมนาได้ข้อสรุปสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา จึงได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการการร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมีนายสิปพนธ์ เกตุทัต เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในสมัยนั้นเป็นกรรมการและเลขานุการ

นอกจากนี้สำนักงานฯ ยังได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) โดยยึดหลักการของการปฏิรูปการศึกษา นับเป็นแผนพัฒนาฉบับแรกที่ได้กล่าวเน้นถึงความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการพัฒนาการศึกษา

4. ผลการปฏิบัติงานระยะที่ 4 (พ.ศ. 2521 - 2529)

4.1 การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษา

ในช่วงที่มีการเคลื่อนไหวของครูประชาบาลด้วยการเรียกร้องสิทธิในรูปแบบต่าง ๆ สำนักงานฯ ได้เข้าไปมีบทบาทในการร่วมแก้ปัญหา กล่าวคือ เมื่อเดือนมิถุนายน 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้นำความเคลื่อนไหวของครูประชาบาลเพื่อขอความเห็นจากที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ประชุมเห็นสมควรให้นำเรื่องการแต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจเพื่อศึกษาปัญหาการศึกษาประชาบาลโดยให้ขอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาล คณะกรรมการชุดนี้ นายสิปพนธ์ เกตุทัต เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ร่วมเป็นกรรมการด้วย

ในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาคณะกรรมการศึกษาประชาชนในครั้งนั้น สำนักงานฯ ได้มีบทบาทสำคัญ โดยในระยะต้นได้เป็นศูนย์กลางในการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูประชาชนและบุคคลหลายอาชีพ รวมทั้งผลการวิจัยและการสัมมนาที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการในการสร้างรูปแบบการบริหารการประถมศึกษา โดยให้จัดระบบบริหารการประถมศึกษาในรูปแบบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และได้อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเตรียมการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษาโดยมี นายสีปพนธ์ เกตุทัต เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ

ในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการศึกษานี้เอง ได้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์อย่างมีระบบ โดยสำนักงานฯ ได้เป็นกลไกสำคัญในการเป็นศูนย์การประชาสัมพันธ์

4.2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ในปี พ.ศ. 2522 ได้เริ่มจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) และเสร็จสิ้นการดำเนินงานเมื่อ พ.ศ. 2524

4.3 ประสานการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

4.3.1 การสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศ

โดยที่การวางแผนพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องสอดคล้องกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานฯ จึงได้จัดทำโครงการสำรวจสภาวะทางการศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางการศึกษาและกำหนดทิศทางที่จะพัฒนาการศึกษาในอนาคตในระยะยาว (10 - 20 ปี) ให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมโดยส่วนรวมของประเทศ นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการสำรวจสภาวะทางการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว โครงการนี้จัดทำขึ้นโดยได้รับความร่วมมือจากที่ปรึกษาฝ่ายไทยและผู้เชี่ยวชาญจากยูเนสโก โดยเริ่มดำเนินการเมื่อเดือนมีนาคม 2525 หลังจากที่คณะทำงานได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยจึงได้จัดประชุมเชิงนโยบายเพื่อขอทราบความคิดเห็นจากผู้ดำเนินการระดับนโยบาย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ เกี่ยวกับเอกสารและข้อเสนอที่คณะทำงานได้จัดทำขึ้น ต่อจากนั้น สำนักงานฯ จึงได้เสนอสาระสำคัญของโครงการต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในคราวประชุม

เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2525 ซึ่งได้พิจารณาเห็นชอบในหลักการ เกี่ยวกับนโยบายและมาตรการหลักในการพัฒนาการศึกษา ข้อมูลสำคัญจากการสำรวจ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประชากร เศรษฐกิจและการศึกษา ปัญหาหลักการของการจัดการศึกษาและข้อเสนอแนะซึ่งแบ่งออกเป็นทุกระดับการศึกษา

4.3.2 การวางแผนการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

สำนักงานฯ ได้นำเสนอรายงานเรื่องผู้สำเร็จการศึกษาและการไม่มีงานทำ ในระดับอาชีวศึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะให้มุ่งปรับปรุงคุณภาพอาชีวศึกษามากกว่ามุ่งขยายการจัดตั้งและมีมติให้นำเรื่องนี้ไปยังหน่วยปฏิบัติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการกำหนดเป้าหมายการอาชีวศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 นอกจากนี้ได้เสนอรายงานเรื่องบัณฑิตกับภาวะการว่างงานต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาวางเป้าหมายและกำหนดวงเงินใช้ในการดำเนินงานในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5

นอกจากนั้นเพื่อเตรียมการวางแผนที่จะแก้ปัญหาการว่างงานในระดับอาชีวศึกษา สำนักงานฯ ยังได้ร่วมกับสถาบันระหว่างชาติสำหรับการวางแผนการศึกษา (International Institute for Educational Planning) จัดทำงานวิจัยเรื่องการอาชีวศึกษาและตลาดแรงงาน โดยให้เห็นความสำคัญว่า การอาชีวศึกษาของประเทศควรจะคำนึงถึงความสอดคล้องกับการทำงานในตลาดแรงงาน งานวิจัยดังกล่าว ได้เสนอแนะนโยบายทางการศึกษาที่สำคัญ คือ นโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของอาชีวศึกษา นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในตลาดแรงงาน นโยบายด้านความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน

4.3.3 การวางแผนพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลตะวันออกอันได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทราให้เป็นศูนย์กลางความเจริญและเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมหลักในอนาคต การพัฒนาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในบริเวณดังกล่าว จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนพัฒนา

การศึกษาและสังคมบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยมีนายสิปปนนท์ เกตุทัต เป็นประธาน โดยให้มีหน้าที่ประสานการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและสังคมให้สอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก คณะอนุกรรมการชุดนี้ได้กำหนดเค้าโครงการพัฒนาสังคมและการให้บริการแก่สังคมในบริเวณที่จะพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมดังกล่าวในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ด้านประชากร กำลังคน การมีงานทำ การศึกษาและสาธารณสุข พร้อมทั้งได้มีข้อเสนอต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้บริการการศึกษา การศึกษาและฝึกอบรม การวิจัยและพัฒนาและการให้ความรู้และแนวอาชีพ

ต่อมาได้กำหนดให้มีการวางแผนเป็น 2 ระยะคือเผยแพร่เร่งด่วน ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึง พ.ศ. 2531 และแผนระยะยาว สำหรับเผยแพร่เร่งด่วน ได้กำหนดแนวนโยบาย แผนงานและโครงการพัฒนาการศึกษาและสังคม แผนงานพัฒนาการศึกษาประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการจัดการประถมศึกษาเพื่อครอบครัว แรงงานอพยพ โครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและโรงงานเพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับต่าง ๆ นอกจากนี้ ได้พิจารณาถึงรูปแบบการปกครองชุมชนที่จะเกิดใหม่ แนวนโยบายเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาอาชีพของประชากรนอกเขตพัฒนาเพื่อนำเสนอแนวนโยบาย แผนงานและโครงการต่อคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย